

Het beste van Bilbao en Baskenland in 6 routes

Route 1 Bilbao Casco Viejo p. 18

Het historisch centrum is een netwerk van nauwe straatjes en pleinen, en de *Bilbaíno* komt hier graag. Bilbao La Vieja en de opkomende wijk San Francisco bruisen van creativiteit.

Route 2 Bilbao Abando & langs de Ría de Bilbao p. 38

Je ziet er brede straten en prachtige gevels. Aan de rivieroever hebben scheepswerven plaatsgemaakt voor het Museo Guggenheim, wandelboulevards en restaurants.

Route 3 Bilbao Indautxu p. 58

In Indautxu wordt gewoond, gewerkt, gewinkeld en gegeten. De industrie die je hier vroeger vond, komt nu weer terug in de moderne architectuur. Rust uit in het groen van Parque de Doña Casilda Iturrizar.

Route 4 San Sebastián p. 78

In het Centro kun je goed winkelen, en de Bahía de la Concha laat je wegdromen bij een onvergetelijk panorama. Hier vertrekt de *funicular* met een prachtig uitzicht vanaf de Monte Igeldo.

Route 5 Van San Sebastián naar Bilbao p. 98

De mooiste landschappen en de leukste dorpjes vind je aan de 'Groene Kust'. Ook kom je langs prachtige stranden en surfplekken, musea en goede visrestaurants.

Route 6 Vitoria-Gasteiz p. 118

De Europese Groene Hoofdstad van 2012 is tevens de hoofdstad van Baskenland. Hier bezoek je curieuze musea en duik je in de geschiedenis van de oude stad.

Over onze local

Emmie hield als kind al van Spanje. Ze bracht de zomers door in Valencia en later studeerde ze er zes maanden. Na haar studies Vertaling en Journalistiek volgde ze haar hart en ging ze in Spanje wonen. Ze is dol op het Spaanse leven en alles waarmee ze deze passie kan delen: vertalen, schrijven en gidsen. Ze woonde in Spaanse steden als Madrid en Barcelona, maar koos uiteindelijk voor San Sebastián, voor haar een heerlijke groene stad aan zee.

Local

Emmie Declerck

Stad

San Sebastián

Werk

Redacteur en vertaler

Over onze local

Arthur woont in de oude stad van Bilbao, samen met zijn Baskische vriendin en dochter. Als afgestudeerd historicus en kunsthistoricus weet hij je alles te vertellen over de moderne kunst in het Museo Guggenheim, maar net zo goed over de geschiedenis en wortels van de stad. Zijn liefde voor *pintxos* en een aperitief met vermout ontdekte hij pas na zijn verhuizing naar Bilbao, maar inmiddels kent hij de beste adressen om ze met je te delen.

Local

Arthur Westerhof

Stad

Bilbao

Werk

Voor een gereedschapsmerk

Tip

Volg het ritme van de stad: neem een *pintxo* om 12.00 uur, ga lunchen om 14.00 uur, borrel vanaf 19.00 uur en dineer om 21.00 uur.

Over onze local

Tim woont met zijn gezin in het centrum van Vitoria-Gasteiz, waardoor hij overal te voet naartoe kan. De Nederlandse liefde voor fietsen is echter blijven hangen; nu werkt hij bij het in 1840 opgerichte oer-Baskische fietsmerk Orbea. Zijn favoriete vogel is de *martín pescador* (ijsvogel), zijn favoriete berg is de Gorbela (een van de hoogste punten in Baskenland) en zijn favoriete gerecht is *txipis en su tinta* (inktvisjes in eigen inkt).

Local

Tim Plaggenborg

Stad

Vitoria-Gasteiz

Werk

Contactpersoon Benelux voor Orbea

Tip

Leer een paar Baskische woorden, zoals *kaixo* (hallo, spreek je uit als kai-sjo), en *eskerrik asko* (zeer bedankt).

Time to Momo in Bilbao

+ San Sebastián, Vitoria-Gasteiz & de Baskische kust

Stap je hotel uit en loop regelrecht naar de leukste wijken van de stad. Onze auteurs vertellen je waar je nieuwe restaurants vindt en waar je moet zijn voor de beste koffie of dat lokaal gebrouwen bier. Bij Time to Momo slaan we de dertien-in-een-dozijn-winkelstraten over en wandel je, terwijl je onderweg een bezienswaardigheid meepikt, naar de tofste winkels, vintagemarkten, creatieve hotspots en fijne parken waar de locals zelf graag komen. Onderweg kom je langs nog veel meer interessante adressen, dus kijk goed om je heen.

Bilbao wordt door z'n inwoners in het Baskisch *El Botxo* genoemd. Deze creatieve stad met prijzen voor innovatie en stedelijke renovatie is met de komst van het Museo Guggenheim onder de postindustriële rookpluim vandaan gekomen, zonder de diepgewortelde liefde voor de Baskische cultuur en traditie te verliezen. Ontstressen kun je in de sierlijke badstad San Sebastián (*Donostia* in het Baskisch), op slechts een uurtje rijden. En de groene hoofdstad van Baskenland, Vitoria-Gasteiz, mag je zeker niet overslaan tijdens je trip.

Haal alles uit je stedentrip

Met de zes routes in deze gids kun je in je eigen tempo de leukste wijken van Bilbao, San Sebastián en Vitoria-Gasteiz en de Baskische kust ontdekken. De routes leiden je langs musea en bezienswaardigheden, maar laten je vooral ook zien waar je lekker kunt eten en drinken, shoppen en leuke dingen kunt doen. We tippen je de beste adressen waar we zelf ook graag komen, dus misschien komen we elkaar wel tegen.

Op de overzichtskaart voor in de gids kun je zien door welke delen van de stad en regio de routes lopen. Voor een gedetailleerde plattegrond per route ga je naar het begin van het betreffende hoofdstuk. Daarop vind je ook de adressen en de legenda. Aan de kleur van de bolletjes kun je zien om wat voor soort adres het gaat. Verderop in het hoofdstuk wordt elk adres steeds uitgebreid beschreven en vind je de adresgegevens, openingstijden en bereikbaarheid.

Zonder de genoemde adressen uitgebreid te bezoeken, duurt één (wandeling)route ongeveer twee à drie uur. De afstand in kilometers vind je boven de routebeschrijving.

Prijsindicatie

Om je een idee te geven van de prijzen in restaurants, vind je bij de adresgegevens een, twee of drie eurotekens. Ze geven de gemiddelde prijs aan van een ontbijt-, lunch- of hoofdgerecht. € is tot 15 euro, €€ is 15 tot 35 euro en €€€ is 35 euro of meer. De entreprijzen van bezienswaardigheden zijn de reguliere tarieven.

Typisch Baskenland

Baskenland is een autonome regio met zijn eigen taal. Het Euskera heeft geen enkele link met een andere bestaande taal en er is voor buitenstaanders geen touw aan vast te knopen. Vanuit officiële instanties wordt alles zowel in Euskera als Spaans gecommuniceerd; zo ook de straatnaamnoteringen. Basken zijn erg gesteld op hun rijke cultuur, tradities en taal. Een Baskische begroeting (*aupa* of *kaixo*) of bedankje (*eskerrik asko*) wordt erg gewaardeerd en zal de soms stug overkomende Bask direct doen ontgooien.

Bilbao ligt vlak bij zee, in de Golf van Biskaje, waar het voor Spaanse begrippen vaak regent. De spreektaal kent meer dan tien regentypen: *txirimiri* is zeer zachte

miezer. De straatstenen zijn er zelfs op gemaakt; het bloempatroon vloeit beter af en is veiliger. Koop een plu bij een heuse *paragüería* (parapluwinkel).

De *Bilbaínos* zijn trots op voetbalclub Athletic Club, die uniek is in Europa, omdat er alleen voetballers spelen die in Baskenland zijn geboren of hier een belangrijk deel van hun jeugd doorgebracht hebben. Het rood-wit is in een groot deel van de stad terug te zien. In San Sebastián is de kleur blauw-wit voor het al even enthousiast gesteunde Real Sociedad. In Vitoria-Gasteiz zijn ze trots op de voetbalclub Deportivo Alavés en de basketbalclub Baskonia (Spaans kampioen in 2020).

Goed om te weten

Bij veel winkels kun je terecht tussen ruwweg 10.00 en 14.00 uur en tussen 17.00 en 20.00 uur. In Bilbao zijn de grotere winkelketens in en rond Diego López Haroko Kale Nagusia (Gran Vía) continu open. Op zondag zijn vrijwel alle winkels gesloten.

Voor de lunch gaan de meeste restaurantkeukens om 13.30 uur open; 's avonds meestal niet voor 20.30 uur. Pas vanaf 22.00 uur raken de restaurants vol met locals. Reserveren is (zeker in het weekend) aan te raden. Probeer het tot de

lunch vol te houden met een *pintxo*; juist tussen 12.00 en 14.00 uur is het het gezelligst op straat.

Een leuke film om vooraf te kijken is *Ocho Apellidos Vascos* (2014), ook wel bekend als *Spanish Affair*. Hierin wordt op komische wijze ingegaan op hoe de Spanjaarden de Basken zien, en de Basken zichzelf.

Pintxos

Welke bar je ook binnenloopt, de schalen *pintxos* op de bar trekken altijd je aandacht. Pintxos zijn stukjes stokbrood met een onuitputtelijke variatie aan beleg, bij elkaar gehouden door een prikker. In sommige bars mag je jezelf bedienen. Met een servetje pak je de pintxo. Onthoud het aantal voor bij het afrekenen.

De eenvoudige *pintxo con jamón* (met ham) is smakelijk, maar gooit geen hoge ogen bij de jaarlijkse pintxo-competities. In de weken voorafgaand aan de juring proberen veel deelnemers verschillende creaties uit. Misschien proef jij een straks winnend kunstwerkje.

Bilbao Bizkaia Card

De Bilbao Bizkaia Card geeft toegang tot openbaar vervoer en korting bij restaurants en activiteiten in Bilbao. Ook omzeil je er de rijen bij de musea mee – vooral bij het Museo Guggenheim kan dit handig zijn – en kun je deelnemen aan rondleidingen door de stad. Bestel online (bilbaobizkaia.card.com/es/inicio) en haal de kaart af bij een toeristeninformatiecentrum. De kaart is verkrijgbaar in de volgende varianten: 24 uur voor 10 euro, 48 uur voor 15 euro en 72 uur voor 20 euro.

Festivals en evenementen

In augustus vieren achtereenvolgens Vitoria-Gasteiz, San Sebastián en Bilbao hun jaarlijkse feestweek; respectievelijk Fiestas de la Blanca, Semana Grande en Aste Nagusia. Ook bijna alle andere steden en dorpen in Baskenland hebben hun eigen feestdag(en). Kortweg betekent dit: losgaan met sportieve en culturele activiteiten, concerten, dagelijks vuurwerk en openluchtbars, met veel eten en veel alcohol. Het liefst gaan de Basken daarbij gekleed in traditionele kledij.

Een aantal leuke evenementen in de drie grote steden zijn:

Bilbao

Basque Fest > Baskisch cultureel festival (april – basquefest.bilbao.eus).

Loraldia Festibala > Baskisch cultureel festival (lente – loraldia.eus).

BBK Live > muziekfestival met (inter)nationale artiesten (juli – bilbaobbklive.com).

Nuestra Señora de Begoña > religieuze feestdag (15 augustus).

San Sebastián

Tamborrada > historisch volksfeest (20 januari).

Jazzaldia > jazzfestival (juli – jazzaldia.eus).

Bandera de la Concha > roeicompetitie op zee (september).

Festival de Cine > filmfestival (september – sansebastianfestival.com).

Vitoria-Gasteiz

San Prudencio > volksfeest van de patroonheilige van de regio (28 april).

Azkena Rock Festival > muziekfestival met optredens van (inter)nationale artiesten (juni – azkenarockfestival.com).

Fiestas de La Blanca > volksfeest van de patroonheilige van de stad (5 augustus).

Mercado Medieval > historisch middeleeuws volksfeest (september).

Nationale feestdagen

De steden vieren zowel nationale, regionale als lokale feestdagen. Behalve op de algemene feestdagen (Pasen, Kerst, Nieuwjaar) zijn er veel aangepaste openings-tijden en gesloten deuren op:

6 januari > Driekoningen

1 mei > Dag van de Arbeid

25 juli > Jakobus de Meerdere

31 juli > San Ignatius

15 augustus > Maria-Hemelvaart

25 augustus > Vrijdag van de Grote Week

12 oktober > Spaanse nationale feestdag

1 november > Allerheiligen

6 december > Dag van de Spaanse grondwet

8 december > Onbevleete Ontvangenis van Maria

Vervoer

Vliegveld

De **luchthaven** Aeropuerto de Bilbao (BIO) ligt op 9 kilometer van Bilbao.

Naar Bilbao

De **shuttlebus** A3247 brengt je voor 4,50 euro in ongeveer 30 minuten vanaf het vliegveld naar het centrum van Bilbao en vice versa. Je kunt bij de chauffeur betalen (geen contant geld). Als je vanaf het vliegveld vertrekt, probeer dan rechts te zitten, want dan zie je vanaf de La Salve-brug het Museo Guggenheim het beste liggen. De eindhalte in Bilbao is Intermodal, ook Termibus genoemd. Dit is het ondergrondse, centrale busstation van de stad. Op deze route worden drie tussenstops gemaakt: op Alameda Rekalde 14, Plaza Moyúa en Gran Vía 74. Handig om te weten: vanaf het vliegveld vertrekt de eerste bus om 6.00 uur en de laatste om middernacht. Vanuit Bilbao vertrekt de eerste bus om 5.00 uur (precies op tijd voor de vroegste vluchten) en de laatste om 22.00 uur.

De taxistandplaats vind je als je naar buiten loopt bij *Llegadas* (Aankomsten).

De routeprijs naar het centrum van Bilbao is ongeveer 25 tot 35 euro.

Naar San Sebastián

Er vertrekt elk uur een bus van maatschappij Pesa naar San Sebastián. Een enkele reis koop je voor 17 euro via een automaat op het vliegveld of via online.pesa.net.

Naar Vitoria-Gasteiz

Busmaatschappij La Unión rijdt elke twee uur (in juli en augustus elk uur) van het vliegveld van Bilbao naar het centrum van Vitoria (halte Cadena y Eleta). Onderweg stopt de bus bij de haltes Bilbao Bolueta, het vliegveld van Vitoria en het busstation van Vitoria. De reistijd is ongeveer 1 uur en 40 minuten.

Daarnaast is er een directe bus vanaf het busstation van Bilbao (Intermodal) naar Vitoria-Gasteiz die op werkdagen minimaal elk halfuur en in het weekend minimaal elk uur rijdt. De bus komt in Vitoria aan op het centrale Estación de Autobuses, waar je de tram richting centrum kunt pakken met uitstaphalte Angulema. Tip: op werkdagen rijdt de bus van La Unión door naar Vitoria Universidad, vanwaar je (onder het treinspoor door) binnen 10 minuten naar het centrum loopt.

Openbaar vervoer

Bilbao, San Sebastián en Vitoria-Gasteiz zijn ideaal om te voet te doorkruisen. Andere opties zijn de **bus** (Bilbobus binnen Bilbao, Bizkaibus buiten de stadsgrens), taxi en in Bilbao ook de **metro** en **tram** (*tranvía*).

Denk je veel gebruik te maken van het openbaar vervoer en heb je geen Bilbao Bizkaia Card, koop in Bilbao dan voor 3 euro een Barik-kaart bij een automaat in een metrostation. Op één kaart kunnen tot tien personen reizen, mits er per persoon wordt in- en uitgecheckt. Het saldo laad je op bij de automaten in de metrostations. De kaart is geldig voor alle vormen van openbaar vervoer en sommige liften, die je aan de rand van de stad naar de heuvel brengen. Met de Bilbao Bizkaia Card kun je onbeperkt reizen met het openbaar vervoer.

Een enkele reis met de bus kost in Bilbao 1,35 euro (met de Barik-kaart 0,73 euro) en in San Sebastián 1,85 euro. Een metroritprijs in Bilbao hangt af van het aantal zones. Een enkele rit in de stad is 1,70 euro; met de Barik-kaart ben je de helft of een derde goedkoper uit. Hetzelfde geldt voor de tram, al bestaat hiervoor ook een specifieke dagkaart.

De frequentie en tijden van alle genoemde transportmogelijkheden variëren met de seizoenen, het tijdstip en de dag van de week. Metro's rijden frequent, zeker omdat in het centrum van Bilbao beide lijnen (I1 en I2) over dezelfde rails gaan. Op vrijdagavond rijdt de metro langer door en zaterdagnacht is de service continu. Meer informatie vind je op metrobilbao.eus/en en euskotren.eus/es/tranviabilbao of de informatiepanelen bij de haltes.

Taxi

Alle **taxi's** zijn wit, met een bordje op het dak waaraan je ziet of deze beschikbaar is (groen is vrij) en met een tariefmeter. Starttarieven zijn 5 euro. Zie Radio Taxi Bilbao (taxibilbao.com, +34944448888) of Radio Taxi Nervion (radiotaxinervion.com, +34944269026) in Bilbao. In San Sebastián kun je onder andere terecht bij Radio Taxi Donostia (taxidonosti.com, +34943464646) en in Vitoria-Gasteiz bij Radio Taxi Gasteiz (rtaxigasteiz.com, +34945273500).

Fietsen

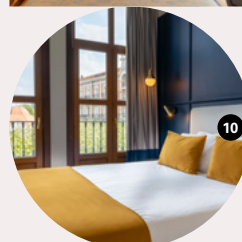
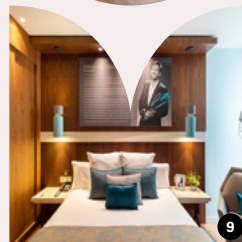
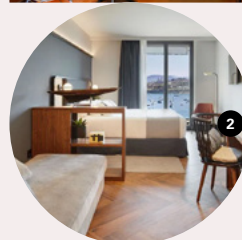
De *Bilbaíno* en *Donostiarra* ontdekken meer en meer het gemak en plezier van een tweewieler in de stad (in Vitoria-Gasteiz wisten ze dit al een tijdje). In Bilbao is het met name langs de rivier en in het park heerlijk cruisen. Fietspaden zijn sporadisch aangelegd en lopen soms ook over de stoep. Autobestuurders zijn over het algemeen wel gewend de weg te delen met fietsers; toch is het met name bij rotondes goed opletten. Binnen de grenzen van de stad moeten enkel kinderen tot 16 jaar een helm dragen. Erbuiten geldt deze verplichting voor iedereen.

De fietsenplannen BilbaoBizi, BizkaiBizi en Dbici zijn helaas niet door bezoekers te gebruiken, maar er zijn verschillende mogelijkheden om een **fiets** te huren.

Tourné Bilbao heeft een groot fietsenpark met allerlei soorten tweewielers te huur, met de step en de oer-Hollandse (elektrische) bakfiets als speciale aanraders. Het handigst is om een e-bike te huren. Je betaalt 20 euro voor een halve dag. Ook leuk om te doen is het boeken van een fietstour met een gids. Kies een stadstour of maak een rit door de natuur langs de rivier om Bilbao op een andere manier te beleven. Via tournebilbao.com krijg je een goede indruk van het aanbod en vind je meer informatie.

In San Sebastián heb je ook mogelijkheden om een fiets te huren, onder andere bij Sanse Bikes (sansebikes.es) en Oh My Bike! (ombdonostia.com).

In Vitoria-Gasteiz is het centrum zo klein, en soms zo steil, dat je beter kunt lopen dan fietsen. Maar de buitenwijken zijn via fietspaden goed te bereiken. Liefhebbers van groen of van veel kilometers zullen zeker de Anillo Verde ('groene ring') willen verkennen. Dit rondje om de stad, dat onder andere langs het natuurgebied Salburua voert, is 33 kilometer lang (zie p. 142). Er zijn verschillende fietsverhuurplekken in Vitoria. Capital Bikes (capitalbikes.es) brengt desgewenst ook fietsen naar specifieke locaties.

Bekijk nog veel meer
leuke hotels en
appartementen uit
onze selectie via
deze QR-code en
ontdek alle voordelen
van boeken bij
Time to Momo.

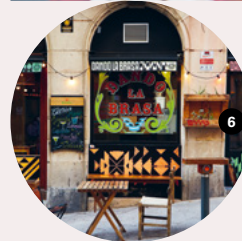
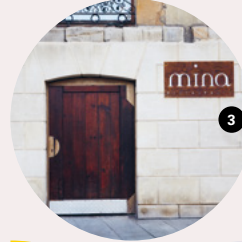
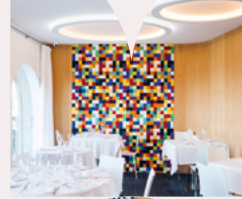
Top 10 Hotels

- 1 Modern en luxe hotel recht tegenover het Museo Guggenheim > **The Artist**
- 2 Fris hotel met fijn personeel en ruime kamers > **Sansebay Hotel**
- 3 Inclusief wellness en zwembad op het dak > **Catalonia Gran Via Bilbao**
- 4 Klassiek Spaans hotel met uitzicht op de Bahía de la Concha > **De Londres y De Inglaterra**
- 5 Slapen in een 19e-eeuws pand, geroemd om het ontbijtbuffet > **Petit Palace Arana Bilbao**
- 6 Mooie appartementen, iets uit het centrum > **Libere Vitoria**
- 7 Hip en basic slapen in het bruisende centrum > **Casual Bilbao Mardones**
- 8 Eenvoudig hotel met ruime kamers in het centrum van Bilbao > **Abando**
- 9 Knusse kamers waar je wakker wordt met een acteur of actrice boven je bed > **Zinema7**
- 10 Boetiekhotel in een kustplaatsje op 30 minuten rijden of treinen van Bilbao > **Puente Colgante Boutique Hotel**

Top 10 Pintxos

- 1 Bestel de befaamde *pintxo* met krab bij **Bar El Globo** > p. 34 & p. 49
- 2 Bij **Irrintzi** zijn de *pintxos* niets minder dan eetbare kunstwerkjes op je bord > Andra Maria Kalea 8, Bilbao
- 3 **Baster** maakt *pintxos* volgens het principe *0 km-barrio*, dus met lokale producten > p. 25
- 4 Het terras van **El Toloño** is een ideale plek voor het proeven van *pintxos* > p. 128
- 5 Neem een *pintxo* met uitzicht op de rivier bij **Bar Nervión Café** > p. 30
- 6 Inktvisringen met *txakoli*, een winnende combi bij **Gure Toki** > Plaza Nueva, Bilbao
- 7 **El Promenade** serveert de *gilda*, dé *pintxo* van Bilbao > p. 46
- 8 Proef de beste ingrediënten en koop ze direct bij **La Oka** > p. 53
- 9 De bar van **Sorginzulo** staat vol en je wilt het allemaal > Plaza Nueva, Bilbao
- 10 Bij **La Cocina de Aitxu** eet je de beste *tortilla de patata* > p. 46

Top 10 Restaurants

- 1 Aziatisch ontmoet Baskisch bij **Kimtxu** > p. 46
- 2 Fenomenale gerechten uit verschillende wereldkeukens bij **Kromatiko** > Avenida Beato Tomás de Zumárraga 2, Vitoria-Gasteiz
- 3 Sterrenrestaurant **Mina**, voor een culinaire belevenis > p. 69
- 4 In **Bokado Mikel Santamaria** eet je met 360 graden zicht op de Bahía de la Concha > Plaza Jacques Cousteau 1, San Sebastián
- 5 Traditioneel Baskisch in een nieuw jasje bij **Bascook** > p. 53
- 6 **Dando La Brasa** brengt Japan en Peru naar het centrum van Bilbao > p. 29
- 7 Lunchen en dineren achter in een kruidenierswinkel: **Casa Rufo** > p. 49
- 8 Traditionele visgerechten bij **Mandoya** > Txakur Kalea 3-5, Bilbao
- 9 Perfecte steak eet je, met uitzicht, bij **Txakoli Simón** > p. 138
- 10 **La Casita de Sabino** is een must voor de visliefhebber > p. 45

Top 10

Avondje uit

1 Begin de avond met een borrel in de **García Rivero Maisuaren Kalea**, waar je ook goed kunt uitgaan > Bilbao

2 **Teatro Arriaga Antzokia** heeft een prachtige neobarokke zaal > p. 37

3 Bezoek een concert in een 17e-eeuwse kerk: **Bilborock** > p. 37

4 Bij **Dabadaba** zit je goed voor livemuziek > Pasealekua Mundaiz 8, San Sebastián

5 Struin de vele cafés af op **Poza Lizentziatuaren Kalea** > p. 77

6 **Kafe Antzokia** is open tot in de vroege uurtjes > p. 55

7 Bij **Dazz** in Aitzogile Kalea ('Kutxi') is het altijd gezellig > p. 137

8 Bij **La Antigua Cigarrería** dans je op dj-tunes > Astarloa Kalea 5, Bilbao

9 Drink een cocktail met uitzicht op het dak van Azkuna Zentroa bij **Yandiola** > Plaza Arrikibar 4, Bilbao

10 Bezoek het **Teatro Campos Eliséos** voor een stijlvolle avond > Bertendona Kalea 3 bis, Bilbao

Routebeschrijving 1 (circa 4,6 kilometer)

Begin bij Mercado de La Ribera **1**. Buiten loop je via Erribera Kalea door naar Iglesia de San Antón **2**. Hierna ga je een stukje terug richting La Ribera en sla je rechtsaf de Artekale in. Dit is een van de zeven straatjes die in de 14e eeuw het stadshart waren. Ga bij A_erre **3** links Alejandro de la Sota Kantoia in. Op de splitsing ga je rechts en vervolgens direct linksaf, Posta Kalea in. Neem vermout **4** en loop een stuk rechtdoor door deze autoluve straat. Stop bij een theewinkel **5** en sla rechtsaf richting het plein waar alles samenkomt **6**. Geniet van de sfeer en een *pintxo*. Verlaat het plein bij Café Bar Bilbao, neem aan het einde van de straat een ijsje **7** en sla rechtsaf. Bezoek op het Plaza Unamuno het Baskische museum **8**, lunch om de hoek **9** en neem een kijkje in het archeologisch museum **10**. Vervolgens schep je een luchtje met uitzicht op de stad door met de trap naast het archeologisch museum naar Parque Etxebarria te gaan **11**. Heb je de eenzame schoorsteen in het vizier, houd dan links aan. Daal verderop af via de trappen voor een welverdiende lunch **12** en bekijk het stadhuis **13**. Ga schuin tegenover het stadhuis de Zingira Kalea in. Hier schuif je aan voor een *pintxo* of een warme daghap **14**. Via het plein Arenal **15** loop je richting het Teatro Arriaga Antzokia **16**. Daar schuin tegenover kun je een kop koffie met wat zoets nemen **17**, voor je om de hoek de wijk Casco Viejo in gaat. Na de bibliotheek **18** shop je souvenirs **19**. Ga hierna rechts de Jardines Kalea in voor kleding **20** en patisserie **21**. Houd tweemaal links aan voor een conceptstore in de Loteria Kalea **22**. Keer om, sla linksaf en loop rechts om de kathedraal heen voor vintage **23**. Anders vervolg je je weg via de Harategi Zahar Kalea, waar je kleding van restmateriaal **24** en tweedehandsboeken **25** koopt. Verderop geniet je van een stuk vegan taart **26** of koop je lekker brood voor een picknick **27**. Ga rechts en steek de brug over om de wijk Bilbao La Vieja in te gaan. Aan je linkerhand zie je een terras, waar je neer kunt strijken voor je verdergaat **28**. In de straat ernaast, de Arechaga Kalea, is genoeg te doen. Shop kunst en kleding **29**, eet vis uit blik en drink een *vinho verde* **30**, bekijk sieraden **31**, neem plaats in een gemoedelijk interieur **32** of schuif aan voor Japans-Peruaanse gerechten **33**. Op de T-splitsing ga je linksaf voor een hippe bar **34**. Even verderop loop je links de trap af naar het water. Wandel over de kade tot je tegenover de tweede brug die je ziet de Hernani Kalea in kan. Pik een concert mee **35** of reserveer voor het diner van vanavond **36**. Loop tegenover het restaurant de Castillo Jeneralaren Kalea in en ga gelijk rechts. In de Maiatzaren Diko Kalea koop je een boek **37** en sluit je af met een drankje **38**.

Route 1

Bilbao Casco Viejo & Bilbao La Vieja

Over de wijken

Toen Bilbao in 1300 werd gesticht, bestond de stad uit twee wijken, door de rivier gescheiden. **Casco Viejo** was het commerciële centrum, waar de inwoners leefden van visserij en landbouw. Schepen voeren af en aan tot waar nu de **Mercado de La Ribera** huist. Nog steeds is hier dagelijks bedrijvigheid door alle aanvoer van verse producten van land en zee. Vanaf de rivier lopen zeven parallelle straatjes het stadshart in, onderling verbonden door nauwe steegjes; het vormt een netwerk rondom de **Catedral de Santiago**.

De zware overstroming in 1983 beschadigde veel van de eeuwenoude gebouwen, gelukkig niet onherstelbaar. Kijk je omhoog, dan ontdek je vaak prachtige gevels. Traditie en cultuur staan hier hoog in het vaandel. Heel wat winkels kennen een lange geschiedenis en verkopen al decennialang stokvis of klederdracht. Een bezoek aan een van de musea brengt je nog verder terug in de tijd. Daarnaast zie je zaakjes van jonge ondernemers en ontwerpers, en veel bars en restaurants. De lokale bevolking kom je vooral tegen waar er *pintxos* worden verkocht, zoals op het **Plaza Nueva**.

Zodra je de rivier oversteekt, loop je door de steile straten van **Bilbao La Vieja**, van oudsher bevolkt door mijnwerkers. Toen die industrie verdween, raakte de wijk in het slop en werd het een broeinest van criminaliteit en prostitutie. De verloedering trof ook het ernaast gelegen **San Francisco**, zonder meer de meest multiculturele wijk van Bilbao en nog maar mondjesmaat door toeristen ontdekt. Nu hebben creatievelingen en jonge ondernemers de **Arrechaga Kalea** nieuw leven ingeblazen en vind je er een ruim aanbod aan cafés en restaurants.

Handig!
Volg deze route ook via
de Time to Momo-app
zie p. 152

Haal alles uit jouw route

Voor wie: voor het eerst in Bilbao is. Je komt langs belangrijke highlights, zoals de Iglesia de San Antón 2 en het Plaza Nueva 6.

Beste tijd: winkels sluiten vaak rond lunchtijd, dus begin vroeg of juist wat later in de middag. Op zaterdagochtend is de Mercado de La Ribera 1 het levendigst. Op zondag zijn de markt en veel winkels gesloten, maar de straatjes in Casco Viejo en het Plaza Nueva 6 gonzen dan van borrelende locals.

Fietsen: dit is een wandelroute; vrijwel de hele 'oude stad' is een voetgangersgebied zonder fietspaden.

Ook de moeite waard: vanaf Peso Neto 34 loop je in ongeveer 5 minuten, met de Nervión-rivier aan je linkerhand, naar BilbaoArte Fundazioa (C, p. 139). Er is altijd wel een interessante expositie in dit cultureel centrum.

Goed te combineren met: het eerste en het laatste deel van route 2.

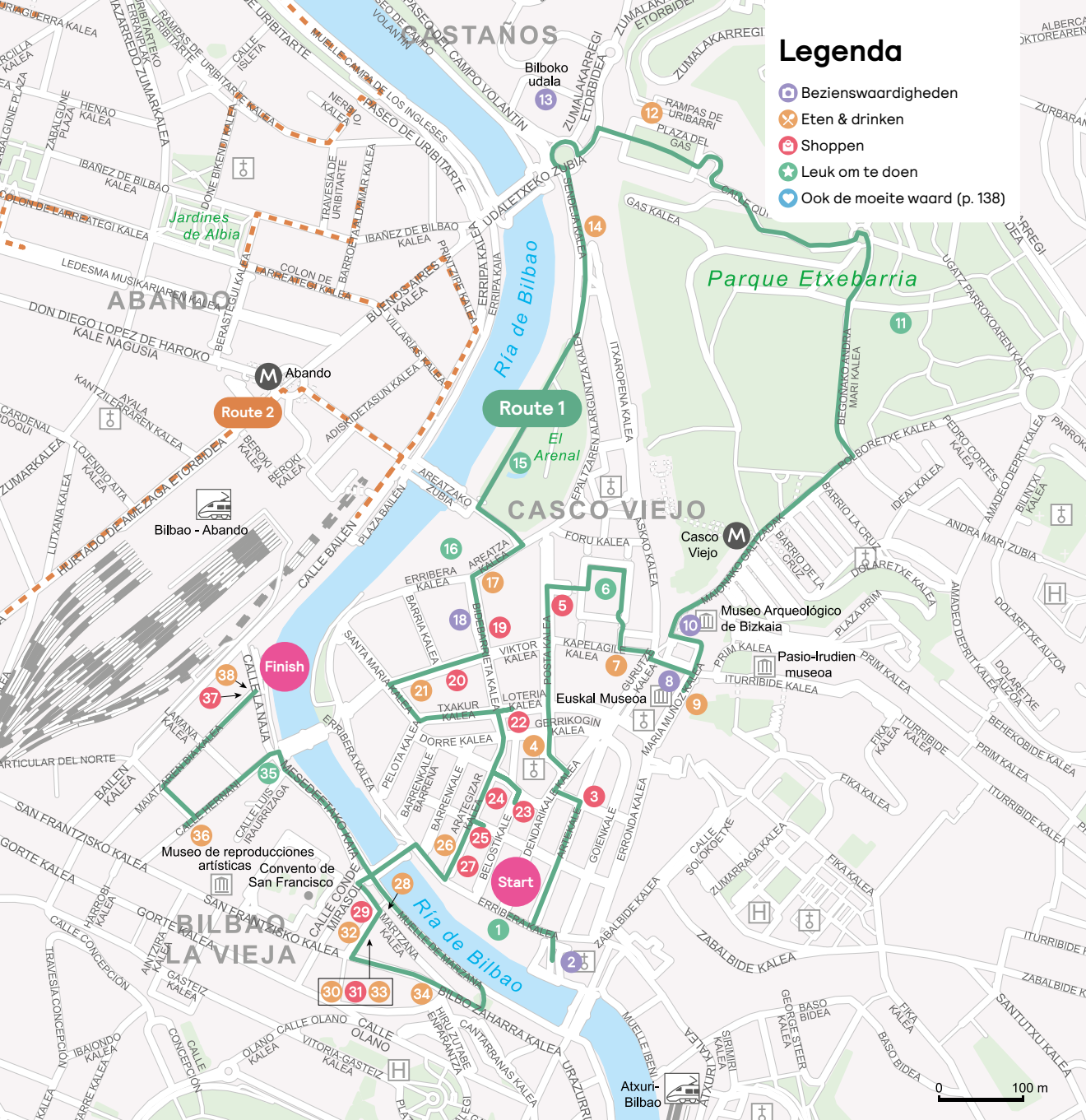
Weinig tijd? Dit zijn de hoogtepunten: 1 6 15 16 28

Mijn notities voor route 1

Bilbao Casco Viejo & Bilbao La Vieja

- 1 Mercado de La Ribera
- 2 Iglesia de San Antón / Puente San Antón
- 3 A_erre
- 4 Baster
- 5 Original Tea
- 6 Plaza Nueva
- 7 Gelati Gelati
- 8 Euskal Museoa
- 9 Bar la Muga
- 10 Museo de Arqueología / Plaza Unamuno
- 11 Parque Etxebarria
- 12 Kokken
- 13 Bilboko Udaletxea
- 14 Sendeja 5
- 15 Arenal
- 16 Teatro Arriaga Antzokia
- 17 El Tilo de Mami Lou
- 18 Biblioteca Central de Bidebarrieta
- 19 Basq Lore
- 20 Atakontu
- 21 Charamel Gozotegia
- 22 Serie B
- 23 Supernova Vintage
- 24 Sinpatron
- 25 Magnolia Rare Books
- 26 Bohemian Lane
- 27 Labeko Okindegia
- 28 Bar Marzana
- 29 Mongolia
- 30 El Laterío
- 31 Ganboa Jewellery
- 32 Bihotz Café
- 33 Dando La Brasa
- 34 Peso Neto
- 35 Bilborock
- 36 Ágape
- 37 Anti Liburudenda
- 38 Bar Nervión Café

Dit wil ik niet missen!

Legenda

- Bezienswaardigheden
- Eten & drinken
- Shoppen
- Leuk om te doen
- Ook de moeite waard (p. 138)

Top 10 Zondag

- 1 Ontdek met je (huur)fiets het magnifieke natuurgebied **Salburua** > Vitoria-Gasteiz
- 2 **Plaza Nueva** bruist in Bilbao en Vitoria-Gasteiz > p. 34 & p. 137
- 3 Begin de dag met een uitgebreide brunch bij **Cinnamon** > p. 45
- 4 Voer de eenden in **Parque de Doña Casilda Iturrizar** > p. 74
- 5 Bezoek de **Puente Colgante** en borrel in de oude haven van Getxo > p. 105
- 6 Geniet vanuit de **Funicular de Artxanda** van het uitzicht > p. 138
- 7 Boek een rondvaart over de rivier tot aan de kust met **Bilboats** > p. 55
- 8 Tussen 11.00 en 14.00 uur kun je (gratis) het **Museo de Armería de Álava** bezoeken > p. 122
- 9 Ontvlucht de stad zoals ook de **Bilbaíno** doet en ga naar **Plentzia** > p. 117
- 10 Spendeer een middag in de spa met uitzicht op de Bahía de la Concha bij **La Perla** > p. 97

Bezienswaardigheden

- **2** Op de plek van de **Iglesia de San Antón** vond ruim voor de bouw in 1546 al intensieve handel plaats. Er stond destijds een pakhuis, logistiek gezien ideaal gelegen aan de rivier. Eromheen was een stadsmuur, een detail dat je nu nog in de kerk terugvindt. De bouwstijl van de kerk is overwegend gotisch, met een barokke klokkentoren en de hoofdportiek in renaissancestijl. De kerk staat naast de **Puente San Antón**, de eerste verbinding tussen de twee rivieroeveren. De eerste constructie stamt uit de vroege middeleeuwen. Zowel de kerk als de brug staat afgebeeld op het schild van Bilbao.

religie / brug erribera kalea 24, catedralbilbao.com, open ma-vr 10.00-18.30, za 10.00-17.30, zo 13.00-18.30, entree kerk € 10, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **8** **Euskal Museoa** is gevestigd in een voormalig jezuïetencollege uit de 17e eeuw en is hét museum over de Baskische identiteit en geschiedenis. Ten tijde van de Franse bezetting door Napoleon werd het onteigend, verloor het gebouw zijn religieuze functie en werd er weinig onderhoud gepleegd. Tot 2022, toen werd het pand volledig gestript. Sinds de zomer van 2026 is het weer in volle glorie te bezoeken.

museum / historie / cultuur unamuno miguel plaza 4, euskalmuseoa.eus, open ma & wo-za 10.00-19.00, zo 10.00-14.00, entree € 10, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **10** Eind 19e eeuw bevond zich op deze plek een treinstation; nu vind je hier het **Museo de Arqueología** en maak je een reis terug in de tijd. Je vindt er allerlei opgravingen uit Bilbao en omgeving uit onder meer de prehistorische tijd. Het **Plaza Unamuno** voor de deur is, naast het Plaza Nueva, het enige andere plein in de oude stad en is wat minder toeristisch dan zijn chique tegenhanger.

museum / historie / plein mallona galtzada 2, open di-za 10.00-14.00 & 16.00-19.30, zo 10.30-14.00, entree € 5, vr gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

- **13** Het stadhuis van Bilbao, **Bilboko Udaletxea**, staat prominent aan de oever van de Nervión. Het gebouw werd ontworpen door dezelfde architect die ook het verderop gelegen Teatro Arriaga Antzokia ontwierp, en dat kun je zien. De gevel is rijk versierd en de zalen binnen zijn deftig. Voor het stadhuis staat een sculptuur van Jorge Oteiza, een van de grote Baskische kunstenaars uit de

Route 1 • Bilbao Casco Viejo & Bilbao La Vieja

20e eeuw. Net als veel van zijn tijdgenoten uit de regio gebruikte hij vaak materiaal dat verwijst naar waar Bilbao groot mee is geworden: ijzer(erts) en scheepsbouw. Volg een rondleiding om het interieur van het stadhuis te zien.

[architectuur / tour / beeldhouwwerk] ernesto erkoreka plaza 12, open rondleiding ma-vr 9.00 & 10.00 (reserveren verplicht), entree + rondleiding gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 pio baroja

- **18** Dit gebouw werd aan het einde van de 19e eeuw in Frans-eclectische stijl gebouwd om onderdak te bieden aan El Sitio. Dat was een culturele vereniging, opgericht als eerbetoon aan de troepen die Bilbao verdedigden tijdens de Carlistenoorlogen. Een halve eeuw later kreeg het pand de functie van bibliotheek: nu is het de **Biblioteca Central de Bidebarrieta**, vernoemd naar de straat. De bieb werd zwaar beschadigd tijdens de overstromingen in 1983, maar dankzij restauratiewerkzaamheden is het nu weer een prachtig gebouw. Neem een kijkje in de studiezaal, waar de decoratie er nog zo uitziet als in de 19e eeuw.

[bibliotheek / architectuur] bidebarrieta kalea 4, open jan-jun & sep-dec ma-vr 8.30-20.30, za 10.00-14.00, jul ma-vr 8.30-19.30, aug 8.30-13.45, entree gratis, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 arriaga

Eten & drinken

- **4** De wirwar van straatjes in de oude binnenstad brengt je steeds opnieuw langs **Baster**. De *pintxos* op de bar (zowel volgens Baskisch als Catalaans recept) zijn gemaakt volgens het principe *km 0-barrio* ('de buurt'), dus gegarandeerd lokaal. Drink er een huisgemaakte vermout bij.

[lunch / diner / borrel] posta kalea 22, +34944071228, basterbilbao.wordpress.com, open di-za 11.30-23.00, zo 11.30-15.30, prijs €, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **7** Bij **Gelati Gelati** eet je Italiaans ijs. Het assortiment is enorm en soms uitdagend door de bijzondere toevoegingen, zoals tomaat, ham of Idiazabal-kaas. Uiteraard ontbreekt de Bilbao-lekkernij *bollo de mantequilla* (brioche met room) niet als smaak. Ook met dieetwensen kun je hier terecht, bijvoorbeeld koemelk-vrij of anders gezoet. Heb je geen zin in ijs? Kies dan een bonbon.

[ijs] kapelagile kalea 14, +34944151624, gelatigelati.com, open ma 16.00-21.00, di-vr 15.00-21.00, za-zo 13.00-21.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **9** Deze bar gaat al een paar decennia mee. Je hebt bij **Bar la Muga** een uitgebreide keuze aan *pintxos*, maar je kunt er ook prima lunchen. Specialiteit zijn de hamburgers en *bokatas* (rijkelijk belegde broodjes). Regelmatig vinden hier concerten plaats, vaak rock of alternatieve muziek.

[lunch / borrel / muziek] muñoz maria kalea 8, +34946792468, lamuga.eus, open ma-do & zo 12.00-0.30, vr-za 12.00-1.30, prijs €, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **12** Bij **Kokken** kom je voor een lunch of diner. Je kiest er vervolgens geen gerecht, maar het aantal gangen: vijf, zeven, of negen, altijd met een dessert en gemaakt van lokale producten. Je kunt kiezen uit vegetarisch, vis of vlees. Je zit ook goed op het terras aan het Plaza del Gas, vernoemd naar de gasfabriek die hier vroeger stond.

[lunch / diner / terras] quintana kalea 3, +34946850920, restaurantkokken.com, open ma & zo 9.00-18.00, di-za 9.00-0.00, prijs €, metro I1, I2 abando, tram pio baroja, abando

- **14** De vitrine van **Sendeja 5** ligt vol vers bereide *pintxos*, die elke paar uur afgewisseld worden. 's Ochtends *tortilla de patata* en *tostadas*, vanaf een uur of 12.00 laat de kok zijn kunsten zien met vaak veel gegrilde groenten en zeevruchten. Mensen die in de buurt werken, komen hier voor de wisselende daghap. De keuken is speciaal daarvoor eerder open dan normaal in Spanje: vanaf 13.00 uur.

[all-day] zingira kalea 5, open ma-do & zo 8.00-22.00, vr-za 8.00-23.00, prijs €, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **17** Bij **El Tilo de Mami Lou** kun je van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat terecht voor zoetigheid en een kop koffie. Het is een klassieke patisserie in een historisch pand aan het Arenal-plein. Je zult je verbazen over hoe vol het hier om 21.00 uur nog kan zitten: de *Bilbainos* hebben de gewoonte om op elk moment van de dag af te spreken voor een kop koffie en een taartje.

[koffie / tussendoor] areatza kalea 1, insta @mamiloucupcake, open ma-di 8.45-15.00, wo-vr 8.45-20.00, za 8.45-21.00, zo 9.15-14.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **21** In **Charamel Gozotegia** ligt een ruime keuze aan gebakjes uitgestald, van *pastelería internacional y local* (varianten van gebakjes) tot *tartas rústicas* (de

grotere taarten) met ook vegan opties. Drink er een kop koffie, thee of vruchten-sap bij, terwijl je de huiselijke inrichting in je opneemt.

(koffie / tussendoor) jardines kalea 2, +34944165984, insta @charamelgozotegia, open ma-vr 8.30-20.00, za 9.00-20.30, zo 9.00-14.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **26** Bij het binnengaan van **Bohemian Lane** komen de geuren van veganistische lekkernijen je tegemoet. Je eet hier met name taarten en (cup)cakes, maar ook hartige tortilla's. Bestel er een versgeperst sapje of een warm drankje bij.
(tussendoor) carnicería vieja 3, +34680819423, bohemianlanebilbao.com, open ma-za 9.30-14.00 & 16.00-20.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **28** Het is de derde generatie die bij **Bar Marzana** achter de toog staat. De grootouders en eigenaren van het eerste uur staan op een zwart-witfoto uit de jaren 50 op de kast bij de ingang. Aan het café is sindsdien weinig veranderd, en dat is meteen ook de charme ervan. De sfeer is relaxed, soms opgeleukt met een muziekoptreden. Vanaf het terras heb je uitzicht op de rivier en de oude stad.
(borrel / terras) martzana kalea 16, +34946753036, insta @barmarzana, open wo-do 17.00-23.00, vr-za 12.00-0.00, zo 12.00-23.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera

- **30** **El Laterío** is een kleine, minimalistisch vormgegeven bar in Portugese sferen, die het concept snack-uit-blik-met-bier nieuw leven inblaast. Je proeft hier hoogwaardige kwaliteit visconserven zoals sardientjes, paté van tonijn en gerookte inktvis met een Portugese *vinho verde* of een lokale *Txakoli spritz*.
(borrel) arechaga kalea 3, +34665948696, ellaterio.com, open wo-do 18.00-22.00, vr 18.00-23.00, za 13.00-23.00, zo 13.00-16.00, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera
- **32** **Bihotz Café** is een leuke stek voor elk moment van de dag, met zijn mix van vintage, Scandinavische en industriële stijl, comfortabele fauteuils en knusse hoekjes. Je drinkt hier goede koffie en thee of een ambachtelijk biertje van de tap. De menukaart is klein, met sandwiches, salades, dips, nacho's en taart.
(lunch / tussendoor / borrel) arechaga kalea 6, +34679060312, insta @bihotzcafe, open di-do 16.00-22.30, vr 13.00-23.30, za 11.00-23.30, zo 15.00-21.30, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera
- **33** De kok van **Dando La Brasa** kookt volgens de Nikkei-keuken: traditionele receptuur uit Peru, gecombineerd met Japanse smaken. Je hebt een enorme keus uit gerechten, zowel vegetarisch als met vis en vlees, allemaal verbonden door de grill (*la brasa*). Denk aan *picanha*, botervis, langzaam geroosterde groenten of de origineelste crème brûlée die je ooit geproefd hebt.
(lunch / diner) arechaga kalea 7, +34946756196, dandolabrasa.com, open ma-do & zo 11.00-1.00, vr-za 11.00-2.00, prijs €, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera
- **34** Restaurant **Peso Neto** past goed in de geest van de opkomende wijk San Francisco: origineel en anders, met een gezellige ruimte met sofa's en een terras. Je komt er voor de lokale keuken met een touch van fusie: veel hummus en falafel, maar ook *carrilleras* (varkenswangen) en tonijn uit de Cantabrische zee. Je kunt kiezen uit een voordelig dagmenu, een proeversmenu, *picoteo* (hapjes en *pintxos*) en cocktails.
(lunch / diner / terras) san frantzisko kalea 1, +34944360190, pesoneto.es, open ma-do 13.30-16.00 & 20.30-23.30, vr-za 13.30-0.00, prijs €, metro I1, I2 casco viejo, tram 5 ribera
- **36** Voor **Ágape** is reserveren een must, want dit restaurant is populair. De belangrijke Spaanse krant *El País* rekende het *menú del día* (dagmenu) zelfs tot de twintig beste van Spanje. De gerechten lijken traditioneel, maar zijn altijd net